



COMISIA EUROPEANĂ

DIRECȚIA GENERALĂ
POLITICĂ REGIONALĂ

Dezvoltare tematică, impact, evaluare și acțiuni inovatoare
Evaluare și adăugionalitate

Noua perioadă de programare 2007-2013

ORIENTĂRI PRIVIND METODOLOGIA DE REALIZARE A ANALIZEI COSTURI-BENEFICII

Document de lucru nr. 4

08/2006

Cuprins

1. DOMENIUL DE APLICARE A ORIENTĂRILOR.....	3
2. PRINCIPII GENERALE ALE ANALIZEI COSTURI-BENEFICII.....	4
2.1 Analiza costuri-beneficii și proiectele majore.....	5
2.2 Elemente ce trebuie incluse în analiza costuri-beneficii	5
2.2.1 Definirea obiectivelor, identificarea proiectului și rezultatele studiilor de fezabilitate	5
2.2.2 Analiza financiară.....	6
2.2.3 Analiza economică	9
2.2.4 Analiza sensibilității și a riscului	11
3. DETERMINAREA SUBVENȚIEI UE.....	12
3.1 Cadru de reglementare.....	12
3.2 Domeniul de aplicare.....	12
3.3 Raționamentul metodei diferențelor de finanțare	12
4. ASPECTE SPECIFICE	13
4.1 Profitabilitatea preconizată.....	13
4.2 Principiul „poluatorul plătește”	15
4.3 Capital propriu (disponibilitate)	15
4.4 Parteneriatul Public Privat (PPP)	16
5. OBSERVAȚII FINALE.....	17
6. GLOSAR	18
7. REFERINȚE:	19
ANEXA I: PARTENERIATUL PUBLIC PRIVAT (PPP).....	20
ANEXA II: CAPITAL PROPRIU (DISPONIBILITATE).....	22
ANEXA III: DETERMINAREA SUBVENȚIEI UE: EXEMPLU NUMERIC.....	23

1. DOMENIUL DE APLICARE A ORIENTĂRILOR

Obiectivul prezentului document este de a prezenta un set de reguli de lucru care vor duce la o mai mare consecvență și strictețe în viitoarele analize costuri-beneficii (ACB) Centru solicitările FEDR (Fondul European de Dezvoltare Regională) și ale Fondului de coeziune, contribuind astfel la o mai bună informare în procesul de luare a deciziilor.

Acesta este destinat autorităților de gestiune care solicită efectuarea unor analize costuri-beneficii sau le realizează la nivel intern. Cu toate acestea, prezentul document nu are destinația de ghid sau manual pentru realizarea analizei costuri-beneficii¹.

Documentul de lucru clarifică câteva principii generale ale ACB pentru proiectele majore și procesul de stabilire a subvenției UE pentru toate proiectele. Acesta se bazează pe experiența câștigată în evaluarea proiectelor în timpul perioadelor de programare anterioare, luând în considerare, totodată, noul context de reglementare pentru perioada 2007-2013.

Articolul 40 litera (e) din Regulamentul 1083/2006 prevede că prezentarea către Comisie a proiectelor majore în vederea obținerii sprijinului financiar prin intermediul Fondurilor Structurale sau a Fondului de Coeziune (denumite în continuare „fondurile”) **trebuie să fie însoțită de informații privind analiza costuri-beneficii**. Se solicită Comisiei să pună la dispoziție orientări de referință privind metodologia analizei costuri-beneficii.

În ceea ce privește proiectele generatoare de venituri, Comisia a propus simplificarea și realinierea metodei (așa-numita „metodă a diferențelor de finanțare”) pentru a determina cuantumul ajutoarelor acordate din Fonduri pentru proiectele generatoare de venituri. În această privință, Comisia este receptivă la criticile privind lipsa de consecvență formulate de Curtea de Conturi Europeană. În plus, la Regulamentul nr. 1828/2006 al Comisiei de punere în aplicare sunt anexate formulare de cerere standard pentru investiții în infrastructură și investiții productive.

Pentru a asigura consecvența în cadrul unui stat membru, se propune ca statele membre să-și dezvolte propriul cadru de orientare luând în considerare aspecte instituționale specifice, în special pentru sectoarele de transport și de mediu.

Prima parte a documentului de lucru se referă la principiile generale ale analizei costuri-beneficii și subliniază elementele considerate părți integrante ale cererii de proiect înaintate serviciilor Comisiei în vederea aprobării. Cea de-a doua parte a documentului cuprinde orientări privind stabilirea bazei de calcul pentru subvenția UE. A treia parte tratează anumite probleme legate de previziunile privind profitabilitatea, principiul „poluatorul plătește”, disponibilitatea mijloacelor financiare și parteneriatele public private.

¹ În 2002, DG REGIO a actualizat „Ghidul pentru analiza costuri-beneficii a proiectelor de investiții” pentru FEDR, ISPA și pentru Fondul de Coeziune. Acesta este disponibil pe InfoREGIO.

2. PRINCIPII GENERALE ALE ANALIZEI COSTURI-BENEFICII

Scopul solicitării unei analize costuri-beneficii pentru proiectele majore prezintă două aspecte. În primul rând, trebuie să se demonstreze că proiectul este oportun din punct de vedere economic și contribuie la îndeplinirea obiectivelor politicii regionale europene. În al doilea rând, trebuie să se aducă dovezi conform cărora este necesară contribuția Fondurilor pentru ca proiectul să fie viabil din punct de vedere financiar. Aceasta reprezintă baza de stabilire a nivelului de asistență corespunzător.

ACB este un instrument esențial pentru estimarea beneficiilor economice ale proiectelor. În principiu, trebuie să se evalueze impactul proiectelor din toate punctele de vedere: financiar, economic, social, de mediu, etc. Obiectivul ACB este de a identifica și de a cuantifica (respectiv de a da o valoare monetară) toate impacturile posibile pentru a determina costurile și beneficiile proiectului; ulterior, rezultatele se adună (beneficiile nete) și se concluzionează dacă proiectul este oportun și merită să fie pus în aplicare. Costurile și beneficiile ar trebui evaluate pe o bază diferențială, luând în considerare diferența dintre scenariul proiectului și un scenariu alternativ în afara proiectului.

Impactul se evaluează în funcție de anumite obiective predeterminate. Prin evaluarea unui proiect în funcție de indicatori microeconomici, ACB poate evalua gradul de respectare a unor obiective macroeconomice specifice. În contextul politicii regionale, ACB se aplică pentru a estima importanța unui proiect de investiții pentru obiectivele politicii regionale europene.

Nivelul de analiză utilizat în cadrul ACB trebuie să fie definit în raport cu societatea în care proiectul are un impact relevant. Costurile și beneficiile pot fi suportate și acumulate la diferite niveluri geografice, astfel încât se impune luarea unei decizii cu privire la costurile și beneficiile ce trebuie să fie luate în considerare. De regulă, acest lucru depinde de dimensiunea și domeniul de aplicare al proiectului. Se pot lua în considerare impacturile la nivel local, regional, național și chiar la nivelul Uniunii Europene.

În estimarea impacturilor posibile ale unui proiect, analiștii se confruntă mereu cu incertitudini. Acest aspect trebuie avut în vedere și tratat în ACB în mod corespunzător. Exercițiul de evaluare a riscului reprezintă o parte esențială a unei analize cuprinzătoare, deoarece acesta permite inițiatorului proiectului să înțeleagă mai bine modul în care impacturile estimate se pot schimba dacă anumite variabile cheie ale proiectului se dovedesc a fi diferite de cele așteptate. O analiză detaliată a riscului constituie baza pentru o strategie corectă de gestionare a riscului, care la rândul său se reflectă în structura proiectului.

2.1 Analiza costuri-beneficii și proiectele majore

Articolul 40 litera (e) din Regulamentul 1083/2006 solicită statului membru (sau autorității de gestiune) să prezinte Comisiei o ACB pentru proiectele majore. Există două motive principale pentru care se solicită ACB la proiectele majore:

1) Pentru a stabili dacă proiectul *merită* să fie cofinanțat.

Proiectul contribuie la îndeplinirea obiectivelor politicii regionale ale Uniunii Europene? Încurajează acesta creșterea și stimulează ocuparea forței de muncă? Pentru a verifica aceste aspecte, este necesară efectuarea unei analize economice și urmărirea efectului asupra indicatorilor economici estimați de ACB. O regulă simplă: dacă valoarea economică netă actuală a proiectului (VENA) este pozitivă, atunci societatea (regiunea/țara) se poate lipsi de proiect deoarece beneficiile sale depășesc costurile. Prin urmare, proiectul ar trebui să primească asistență din Fonduri și să fie cofinanțat dacă acest lucru este necesar (vezi mai jos).

2) Pentru a stabili dacă proiectul *necesită* cofinanțare.

Faptul că un proiect contribuie în mod pozitiv la îndeplinirea obiectivelor politicii regionale ale UE nu înseamnă neapărat că proiectul trebuie să fie cofinanțat de către Fonduri. Pe lângă faptul de a fi oportun din punct de vedere economic, un proiect poate fi și profitabil din punct de vedere financiar, situație în care nu ar trebui să fie cofinanțat din Fonduri. Pentru a verifica dacă un proiect necesită cofinanțare se impune o analiză financiară: dacă valoarea financiară netă actuală a investiției minus contribuția Fondurilor (VFNA/C) este negativă atunci proiectul poate fi cofinanțat; subvenția UE nu trebuie să depășească valoarea monetară ce face proiectul rentabil, pentru a nu genera un caz de suprafinanțare.

În esență, se solicită statelor membre să prezinte o ACB către serviciile Comisiei pentru proiectele majore pentru a dovedi că, în cadrul obiectivelor politicii regionale a UE, proiectul este oportun din punct de vedere economic ($VENA > 0$), cât și faptul că proiectul necesită contribuția Fondurilor pentru a fi fezabil din punct de vedere financiar ($VFNA/C < 0$).

2.2 Elemente ce trebuie incluse în analiza costuri-beneficii

Principala referință o constituie „Ghidul pentru analiza costuri-beneficii a proiectelor de investiții” al Comisiei Europene, acesta oferind cititorului o abordare detaliată a subiectului. Scopul acestei secțiuni este de a oferi o scurtă prezentare generală a principalelor elemente ce trebuie incluse în rapoartele ACB prezentate Comisiei.

2.2.1 Definirea obiectivelor, identificarea proiectului și rezultatele studiilor de fezabilitate

După ce s-a identificat o nevoie, următorul pas ar trebui să fie definirea clară a obiectivelor. Astfel, ar trebui să se propună diferite opțiuni de proiect, ce urmează să fie evaluate în funcție de măsura în care acestea satisfac obiectivele proiectului.

Un proiect se poate defini ca o operațiune ce cuprinde o serie de lucrări, activități sau servicii menite să îndeplinească o sarcină indivizibilă de natură economică sau tehnică precisă, care are obiective bine identificate. Proiectul trebuie să fie identificat în mod clar

ca fiind o *unitate de analiză autonomă*. Acest lucru implică faptul că, în unele situații, anumite sub-proiecte pot fi considerate ca un singur proiect mare în scopul ACB, în special atunci când o anumită fază de construcție pentru care s-a solicitat asistența Fondurilor nu poate fi considerată operațională în sine. Dacă este cazul, se vor include în analiză și efectele la nivelul rețelei.

Trebuie puse la dispoziție dovezi conform cărora proiectul selectat este alternativa cea mai potrivită dintre variantele luate în considerare. Această informație ar trebui să se regăsească de regulă în rezultatele studiilor de fezabilitate ce trebuie prezentate Comisiei în temeiul articolului 40 litera (c)

De asemenea, în contextul politicii regionale a UE, se va indica concordanța proiectului cu obiectivele programului operațional/axe prioritare.

Un proiect se definește ca fiind un „**proiect major**” atunci când *costurile totale* ale acestuia depășesc (articolul 39):

- 25 milioane EUR în sectorul mediului înconjurător
- 50 milioane EUR în alte sectoare.

2.2.2 Analiza financiară

Principalul scop al analizei financiare este de a calcula indicatorii de performanță financiară ai proiectului. Aceasta se realizează de obicei din punctul de vedere al posesorului infrastructurii. Cu toate acestea, în situația în care posesorul și operatorul nu sunt aceeași entitate, trebuie luată în considerare o analiză financiară consolidată. Metodologia ce se va utiliza este analiza fluxului de numerar actualizat (FNA). Metoda FNA are două caracteristici principale:

1. Se iau în considerare doar *fluxurile de numerar*, respectiv valoarea reală de numerar plătită sau primită pentru proiect. Prin urmare, elementele contabile asimilate, de exemplu **rezervele de amortizare și fondurile de rezervă nu trebuie incluse în analiza FNA**. Cu toate acestea, dacă proiectul propus este susținut de o analiză detaliată a riscului, fondurile de rezervă se pot include în *costuri eligibile*, fără a depăși 10% din costul total de investiție, excluzând fondurile de rezervă. Cu toate acestea, fondurile de rezervă n-ar trebui incluse niciodată în costurile luate în considerare în stabilirea diferențelor de finanțare, deoarece acestea nu reprezintă fluxuri de numerar.

Se vor lua în considerare numai fluxurile de numerar din anul în care apar și într-o anumită **perioadă de referință** (a se vedea caseta de mai jos). În situația în care durata de viață economică utilă actuală și a proiectului depășește perioada de referință în cauză, se va lua în considerare și o **valoare reziduală**. În mod ideal, aceasta se va calcula ca valoarea actuală a fluxurilor nete de numerar previzionate în timpul anilor de activitate economică, din afara perioadei de referință.

PERIOADA DE REFERINȚĂ

Perioada de referință reprezintă numărul de ani pentru care sunt furnizate previziuni în analiza costuri-beneficii. Previziunile proiectelor ar trebui să includă o perioadă apropiată de durata de viață economică a acestora și destul de îndelungată pentru a cuprinde impacturile pe termenul cel mai lung. Durata de viață variază în funcție de natura investiției. Intervalele de referință pe sector – în baza practicilor acceptate la nivel internațional și recomandate de Comisie – este furnizat mai jos:

Sector	Interval de referință	Sector	Interval de referință
Energie	15-25	Drumuri	25-30
Apa și mediul	30	Industrie	10
Căi ferate	30	Alte servicii	15
Porturi și aeroporturi	25		

2. La calculul totalului (respectiv în operațiunile de adunare sau scădere) fluxurilor de numerar apărute în ani diferiți, trebuie luată în considerare valoarea actualizată. Prin urmare, fluxurile de numerar viitoare se actualizează la valoarea curentă folosind un factor de actualizare descrescător a cărui mărime se determină prin alegerea ratei de actualizare ce va fi folosită în analiza FNA (vezi căsuța de mai jos privind alegerea ratei de actualizare).

Conform celor menționate mai sus, ACB folosește **metoda diferențială**: proiectul se evaluează pe baza diferențelor costurilor și beneficiilor dintre scenariul proiectului și un scenariu alternativ în afara proiectului. Cu toate acestea, în situația în care proiectul intră sub incidența unei infrastructuri pre-existente generatoare de venituri, punerea în aplicare a metodei diferențiale se poate dovedi a fi dificilă sau chiar imposibilă. Într-o asemenea situație, Comisia sugerează folosirea în analiza financiară a **metodei costurilor istorice restante**:

- scenariul fără proiect este cel fără infrastructură
- scenariul cu proiect ia în considerare, pe de o parte, costul investiției nu numai al noului element de infrastructură dar și al infrastructurii deja existente la *valoarea reziduală curentă* și, pe de altă parte, toate veniturile generate de toate infrastructurile după finalizarea proiectului. Costurile și veniturile de exploatare luate în considerare pentru întreaga infrastructură trebuie să fie cele ale unui scenariu de exploatare eficientă

Atunci când este cazul, valoarea reziduală curentă a infrastructurii existente se poate calcula ca fiind valoarea actualizată a plăților obligațiilor pentru împrumuturile restante

Analiza financiară efectuată ca parte integrantă a unei ACB pentru un proiect major ar trebui să aibă ca scop:

- Evaluarea **profitabilității financiare a investiției** și a capitalului propriu (național)
- Determinarea **contribuției corespunzătoare** (maxime) **din Fonduri**
- Verificarea **viabilității financiare** a proiectului

Profitabilitatea financiară a investiției se poate evalua prin estimarea valorii financiare nete actuale și a ratei rentabilității financiare a investiției (VFNA/C și RRF/C). Acești

indicatori arată capacitatea veniturilor nete de a acoperi costurile de investiții, indiferent de modalitatea în care acestea sunt finanțate. Pentru ca un proiect să poată fi considerat eligibil pentru acordarea cofinanțării din Fonduri, VFNA/C trebuie să fie negativ și RRF/C trebuie să fie așadar mai mici decât rata de actualizare folosită pentru analiză.²

În calculul profitabilității financiare a *capitalului* propriu (național) (VFNA/K, RRF/K), resursele financiare - fără subvenția UE - investite în proiect se consideră fluxuri de ieșire în loc de costuri de investiții. Contribuțiile la capital se iau în considerare în momentul în care sunt plătite pentru proiect sau rambursate (în cazul împrumuturilor)

RATA DE ACTUALIZARE

Rata de actualizare folosită în analiza financiară ar trebui să reflecte *costul de oportunitate al capitalului* pentru investitor. Aceasta poate fi considerată o rambursare anticipată pentru cel mai bun proiect alternativ.

Comisia recomandă aplicarea unei rate de actualizare financiară de 5% în termeni reali ca valoare orientativă pentru proiectele de investiții publice cofinanțate prin Fonduri. Revizuirea la o valoare inferioară comparativ cu perioada de programare 2000-2006 reflectă condiții macroeconomice schimbătoare în UE.

Valorile care diferă de cota de 5% se pot justifica totuși pe baza:

- condițiilor macroeconomice specifice statelor membre;
- naturii investitorului: de exemplu, rata de actualizare poate fi mai ridicată pentru proiectele PPP, unde includerea fondurilor private poate spori costul de oportunitate al capitalului.
- sectorul în cauză (de exemplu: transporturi, mediu, energie, etc.)

Costul de capital real (media ponderată) pentru un anumit proiect ar trebui considerat ca limită inferioară.

Este de importanță maximă să se asigure consecvența ratelor de actualizare folosite pentru proiecte similare în aceeași regiune/ țară. Comisia încurajează statele membre să pună la dispoziție propriile cote pentru rata de actualizare în documentele lor de orientare. Această referință se va aplica în mod consecvent.

Se observă că în situația în care rata de actualizare se exprimă *în termeni reali*, analiza trebuie să fie efectuată la *prețuri constante* în mod corespunzător. Dacă este necesar, se vor lua în considerare schimbări ale prețurilor relative. Dacă în schimb se folosesc *prețurile curente*, atunci se va utiliza o rată de actualizare *nominală*.

Stabilirea subvenției UE se realizează în conformitate cu dispozițiile articolului 55. Veniturile proiectelor trebuie să fie luate corect în considerare, astfel încât contribuția Fondurilor să fie ajustată în conformitate cu marja brută de auto-finanțare și să nu apară suprafinanțarea. Modul de stabilire a subvenției UE și metoda „diferențelor de finanțare” de la baza acesteia sunt detaliate în secțiunea 3.

Viabilitatea financiară a proiectului ar trebui să fie evaluată verificând dacă fluxurile de numerar net cumulate (care nu s-au actualizat) sunt pozitive pe durata întregii perioade de referință luate în considerare. Fluxurile nete de numerar ce trebuie luate în considerare în acest scop ar trebui să aibă în vedere costurile de investiții, toate resursele financiare

² Cu toate acestea, acest lucru nu se solicită pentru investiții productive aflate sub incidența normelor privind ajutoarele de stat.

(naționale și ale UE) și veniturile nete. Valoarea reziduală nu se va lua în considerare în această situație decât dacă capitalul este lichidat în ultimul an de analiză.

2.2.3 Analiza economică

Evaluarea economică rațională de sprijin este aceea ca intrările proiectului să fie evaluate la costul lor de oportunitate și ieșirile proiectului la disponibilitatea consumatorilor de a plăti. Se menționează că respectivul cost de oportunitate nu corespunde neapărat cu costul financiar luat în calcul; în mod similar, disponibilitatea de a plăti nu este divulgată tot timpul în mod corect prin prețurile de piață, care pot fi denaturate sau pot lipsi. Analiza economică se realizează din punctul de vedere al societății.

Fluxurile de numerar din analiza financiară sunt luate ca punct de plecare pentru analiza economică. Pentru determinarea indicatorilor de performanță economici, trebuie făcute câteva ajustări.

- **Corecții fiscale:** se deduc taxele indirecte (de ex. TVA), subvențiile și transferurile simple (de ex. plata contribuțiilor de asigurare socială). Cu toate acestea, prețurile trebuie să includă taxele directe. De asemenea, dacă anumite taxe indirecte/ subvenții sunt destinate corectării efectelor externe, atunci acestea trebuie să fie incluse.
- **Corecții pentru efectele externe:** este posibil să se genereze anumite impacturi care depășesc proiectul și afectează alți agenți economici fără a obține vreo compensație. Aceste efecte pot fi fie negative (o nouă șosea ce sporește nivelul de poluare) sau pozitive (o nouă cale ferată care reduce aglomerația din trafic pe o rută alternativă). Deoarece, prin definiție, efectele externe apar fără compensații monetare, acestea nu vor fi prezente în analiza financiară și prin urmare trebuie să fie estimate și evaluate.³
- **De la prețuri de piață la prețuri contabile (fictive):** pe lângă denaturările fiscale și efectele externe, există și alți factori ce pot îndepărta prețurile de echilibrul pieței competitive (respectiv eficiente): regimurile de monopol, barierele comerciale, regulamentele de lucru, informațiile incomplete, etc. În toate aceste cazuri, prețurile de piață adoptate (respectiv financiare) sunt înșelătoare; în schimb, trebuie să se folosească prețuri contabile (fictive), care reflectă costurile de oportunitate ale intrărilor și disponibilitatea consumatorilor de a plăti ieșirile. Prețurile contabile se calculează prin aplicarea *factorilor de conversie* la prețurile financiare.

³ Pentru estimarea efectelor exterioare de mediu, se pot utiliza diferite metodologii (ex., preț hedonist, costuri de călătorie, sondaj de contingență, etc.). O referință utilă pentru ACB se poate găsi în Pearce et al. (2005).

SALARIUL FICTIV

Denaturările pieței muncii (salarii minime, ajutorul de șomaj, etc.) duc, de regulă, la o remunerație financiară mai ridicată decât costul de oportunitate al muncii. Ar trebui să se ia în considerare un **salariu fictiv** corespunzător. Acesta se poate determina ca medie ponderată dintre:

- *salariul fictiv pentru piețele de muncă concurente*: pentru muncitori calificați și muncitori necalificați „deplasați” (respectiv muncitori necalificați angajați anterior într-o activitate similară). Se presupune că acesta este egal cu remunerația financiară;
- *salariul fictiv pentru piața muncii cu șomaj involuntar*: pentru muncitorii necalificați coopțați în proiect, care anterior erau șomeri. Se presupune că acesta este egal cu valoarea monetară medie a timpului liber, fără ajutorul de șomaj;
- *salariul fictiv pentru piața muncii cu activități neformale*: pentru muncitorii necalificați coopțați în proiect din activități neformale. Acesta ar trebui să reflecte valoarea ieșirii anticipate.

Ponderea folosită în medie ar trebui să reflecte ponderea probabilă a muncii din fiecare caz. În această situație, plata contribuțiilor de asigurare socială ar trebui dedusă.

În situația în care nu sunt disponibile informații statistice detaliate privind piața muncii, se sugerează utilizarea ratei de șomaj regional ca bază de calcul pentru determinarea salariului fictiv. De exemplu, se poate folosi următoarea formulă simplă în situația unei rate ridicate a șomajului involuntar:

$$SW = FW \cdot (1-u) \cdot (1-t)$$

unde *SW* reprezintă salariul fictiv
FW reprezintă salariul de piață
u reprezintă rata șomajului la nivel regional
t reprezintă rata contribuțiilor la asigurările de sănătate și taxele aplicabile

Odată ce s-a estimat fluxul costurilor și beneficiilor economice, se aplică metodologia standard FNA, dar trebuie folosită ***o rată de actualizare socială***.

În baza unei creșteri economice pe termen lung și a unor rate preferențiale în timp, Comisia propune următoarele **valori de referință pentru rata de actualizare socială: 5,5% pentru țările de coeziune și 3,5% pentru celelalte**. Statele membre ar dori să justifice diferite valori ce reflectă anumite condiții socio-economice. De exemplu, Commissariat Général du Plan din Franța și-a redus valoarea de referință la 4%, în timp ce Trezoreria Marii Britanii aplică în mod consecvent o rată de actualizare socială de 3,5% pentru sectorul investițiilor publice. Odată stabilită valoarea de referință a ratei de actualizare socială, aceasta trebuie să se aplice consecvent la toate proiectele.

Se pot determina următorii indicatori de performanță pentru proiect:

- valoarea economică netă actuală (VENA): trebuie să fie mai mare decât zero pentru ca proiectul să fie oportun din punct de vedere economic.
- Rata rentabilității economice (RRE): trebuie să fie mai mare decât rata de actualizare socială.
- raportul beneficii/costuri (B/C): ar trebui să fie mai mare decât unu.

RRE și raportul B/C exprimă informații interesante deoarece sunt independente de dimensiunea proiectului. Cu toate acestea, acești indicatori pot prezenta unele dezavantaje de calcul.⁴ VENA este mai exactă și ar trebui utilizată ca principal indicator de referință pentru evaluarea proiectului.

Comisia încurajează statele membre să pună la dispoziție valori de referință în documentele lor orientative pentru folosirea factorilor de conversie și a ratei de actualizare socială în cadrul analizei economice. Aceste valori de referință se vor aplica consecvent în cadrul proiectelor. Se va acorda o atenție deosebită în determinarea salariului fictiv: în mod ideal, se pot folosi diferiți factori de conversie pentru diferite regiuni și sectoare, care să reflecte posibile variații pe piața muncii (de ex., rate de șomaj diferite).

Nu toate impacturile socio-economice se pot evalua și cuantifica mereu. De aceea, pe lângă estimarea indicatorilor de performanță, ar trebui să se ia în considerare și costurile și beneficiile ce nu au fost cuantificate, în special în legătură cu următoarele aspecte: impactul (net) asupra șomajului, protecția mediului, egalitatea socială și oportunitățile egale.

2.2.4 Analiza sensibilității și a riscului

Așa cum se prevede în articolul 40 litera (e), în ACB se va include o „evaluare a riscului”. Conform celor menționate mai sus, aceasta este necesară pentru a remedia incertitudinea care intervine în proiectele de investiții. Se vor urma doi pași principali:

1. **Analiza sensibilității:** destinată identificării *variabilelor critice* ale proiectului. Acest lucru se realizează prin permiterea modificării variabilelor în conformitate cu o anumită modificare procentuală, cu respectarea variațiilor ulterioare ale indicatorilor de performanță financiară și economică. Variabilele vor varia pe rând, iar ceilalți parametri vor rămâne constanți. Ghidul sugerează apoi să se considere „critice” acele variabile pentru care o variație de 1% (pozitivă sau negativă) dă naștere la o variație corespunzătoare de 5% a valorii de bază a NPV. Cu toate acestea, se pot adopta criterii diferite.

Modificările procentuale alese în mod arbitrar nu sunt neapărat consecvente cu variabilitatea potențială a variabilelor. Calculul *valorilor de schimb* poate dezvălui informații interesante, indicând ce modificare procentuală a variabilelor ar determina ca VNA (economică sau financiară) să fie egală cu zero.

2. **Analiza riscului:** evaluează impactul unei anumite modificări procentuale a unei variabile asupra indicatorilor de performanță ai proiectului, dar nu spune nimic despre probabilitatea de apariție a acestei modificări. De acest aspect se ocupă analiza de risc. Prin repartizarea distribuției de probabilitate corespunzătoare variabilelor critice se poate estima distribuția de probabilitate pentru indicatorii de performanță financiară și economici. Acest lucru permite analistului să furnizeze statistici interesante referitoare la indicatorii de performanță ai proiectului: valori probabile, deviație standard, coeficientul de variație, etc.

⁴ În funcție de profilul fluxului de numerar, în anumite cazuri rata internă de rentabilitate poate avea valori multiple sau poate fi nedefinită. În ceea ce privește raportul B/C, valoarea sa poate depinde, de exemplu, de faptul dacă un anumit articol este considerat a fi beneficiu sau o reducere de cost.

Trebuie să se menționeze că deși mereu se poate face o analiză a sensibilității, nu se poate spune același lucru și despre analiza riscului. În anumite situații (de ex. lipsa datelor istorice referitoare la proiecte similare) se poate dovedi a fi destul de dificil să se întocmească ipoteze sensibile privind distribuția de probabilitate a variabilelor critice. În asemenea situații, trebuie efectuată cel puțin o evaluare calitativă a riscului pentru a sprijini rezultatele analizei de sensibilitate.

3. DETERMINAREA SUBVENȚIEI UE

3.1 Cadru de reglementare

Articolul 55 alineatul (2) susține metoda diferențelor de finanțare ca bază de calcul pentru subvenția UE în proiectele generatoare de venituri, și prevede că *cheltuielile eligibile* nu pot depăși valoarea curentă a costurilor de investiții minus valoarea curentă a venitului net din investiții în cadrul unei anumite perioade de referință corespunzătoare categoriei de investiții în cauză.

Cu toate acestea, spre deosebire de perioada 2000-2006, se modifică cheltuielile eligibile și nu rata de cofinanțare pentru a relaționa contribuția din Fonduri cu veniturile generate de proiect.

De reținut faptul că articolul 55 se aplică tuturor proiectelor, nu doar proiectelor majore. Cu toate acestea, „Statele membre pot adopta proceduri proporționale cu valorile în cauză pentru a monitoriza veniturile generate de operațiunile al căror cost total este sub 200 000 EUR” - articolul 55 alineatul (5).

3.2 Domeniul de aplicare

Articolul 55 se aplică operațiunilor de investiții care generează venituri nete prin intermediul taxelor *suportate direct de utilizatori*. Nu se aplică în următoarele situații:

- Proiectele care nu generează venituri (de ex. șosele fără taxe de drum)
- Proiectele ale căror venituri nu acoperă în întregime costurile de exploatare (de ex. unele căi ferate)
- Proiectele care se supun normelor privind ajutorul de stat – articolul 55 alineatul (6).

Ca regulă generală, pentru toate proiectele ce pot constitui obiectul unei ACB ar trebui să fie posibilă o estimare a veniturilor probabile, dacă acestea există, în conformitate cu articolul 55 alineatul (2). Dacă estimarea veniturilor viitoare se dovedește a fi dificilă, se va acorda o atenție deosebită analizei sensibilității și analizei riscului.

3.3 Raționamentul metodei diferențelor de finanțare

Determinarea nivelului de asistență din partea Comisiei se bazează pe rata „diferențelor de finanțare” a proiectului, adică partea din costul de actualizare al investiției inițiale care nu e acoperită de venitul net actualizat al proiectului.

Identificarea cheltuielilor eligibile în conformitate cu articolul 55 alineatul (2) garantează că proiectul are suficiente resurse financiare pentru a putea fi pus în aplicare și evită acordarea unui avantaj necorespunzător beneficiarului ajutorului, adică suprafinanțarea proiectului.

Căsuța de mai jos indică pașii ce trebuie urmați pentru a determina subvenția UE în conformitate cu articolul 55.

**PAȘI PENTRU DETERMINAREA SUBVENȚIEI UE
PERIOADA DE PROGRAMARE 2007-2013**

Pasul 1. Găsirea ratei diferențelor de finanțare (R):

$$R = \text{Max EE}/\text{CIA}$$

unde:

Max EE reprezintă cheltuielile eligibile maxime= CIA-VNA (articolul 55.2))

CIA reprezintă *costul de investiții actualizat*.

VNA reprezintă *venitul net actualizat* =venituri actualizate-costuri de exploatare actualizate + valoarea reziduală actualizată.

Pasul 2. Găsirea "valorii de decizie" (VD), adică „valoarea la care se aplică rata de cofinanțare pentru axa prioritară” (articolul 41 alineatul (2):

$$VD = EC \cdot R$$

unde:

CE reprezintă cheltuielile eligibile.

Pasul 3. Găsirea subvenției UE (maxime):

$$\text{subvenția UE} = VD \cdot \text{Max CRpa}$$

unde:

Max CRpa reprezintă rata maximă de cofinanțare stabilită pentru axa prioritară în Decizia Comisiei de adoptare a programului operațional (articolul 53 alineatul (6).

4. ASPECTE SPECIFICE

4.1 Profitabilitatea preconizată

Profitabilitatea se referă la valoarea profitului obținut în raport cu valoarea investită. Cea mai simplă metodă de a evalua profitabilitatea este de a măsura rata internă a rentabilității, adică rata de actualizare care face ca fluxul actualizat al costurilor și veniturilor proiectelor să fie egal cu zero. Cu alte cuvinte, rata internă a rentabilității reprezintă rata de actualizare la care un flux de costuri și venituri are valoarea netă actuală (NPV) zero.

Profitabilitatea preconizată unei investiții este cea care furnizează suficiente venituri pentru a acoperi cu exactitate costul de oportunitate al intrărilor (cea mai bună rentabilitate alternativă ce se poate câștiga prin munca investitorului, capitalul de gestiune și capitalul propriu).

Profitabilitatea probabilă poate să depindă strict de riscurile proiectului. Riscul depinde, în schimb, de numeroși factori cum ar fi: contextul socio-economic al țării/ regiunii în care se pune în aplicare proiectul, dificultățile punerii în aplicare a proiectului, durata de viață economică, riscul valutar și, mai presus de toate, riscul legat de veniturile

preconizate. Aceste aspecte trebuie tratate în mod corespunzător în analiza riscului și analiza sensibilității.

Articolul 55 permite repartizarea intervențiilor prin Fonduri într-o asemenea manieră încât profitabilitatea preconizată să fie luată în considerare în mod corespunzător și fără a interveni suprafinanțarea. Acest aspect este relevant mai ales atunci când un partener privat este implicat în proiect. În acest caz, contribuția din Fonduri ar trebui determinată cu prudență pentru ca nici un profit necorespunzător să nu fie sustras de investitorul privat.

PROFITABILITATEA PRECONIZATĂ			
Sistem de finanțare Profitabilitatea preconizată*	împrumuturi, în special (+subvenții scăzute)	Împrumuturi +subvenții	Subvenții publice
Mediu - ridicat	<ul style="list-style-type: none"> – Aeroporturi – Energie – Turism – Telecomunicații/ TIC – Proprietăți industriale și parcuri comerciale – Investiții productive 		
Mediu		<ul style="list-style-type: none"> – Deșeuri solide – Porturi 	
Mediu - redus		<ul style="list-style-type: none"> – Șosele cu taxe de drum – Transport în comun – Aprovizionarea cu apă și centrală de tratare a apelor reziduale 	
Redusă			<ul style="list-style-type: none"> – Căi ferate – Sănătate – Educație – Cercetare, inovație și transfer de tehnologie
Niciuna			<ul style="list-style-type: none"> – Șosele fără taxe de drum – Prevenirea inundațiilor

* Sursă: DG Regio

De reținut faptul că tabelul se bazează pe rata de rentabilitate financiară a investiției (RRF/C) care poate varia considerabil pe teritoriul țării și care nu reflectă neapărat profitabilitatea preconizată a investitorului (investitorilor). Acest aspect trebuie verificat de la caz la caz de către inițiatorul proiectului, mai ales când este implicat un investitor privat, prin estimarea ratei de rentabilitate financiară relevantă a *capitalului* (RRF/L).

4.2 Principiul „poluatorul plătește”

Principiul „poluatorul plătește” este unul din principiile politicii de mediu comunitare (articolul 174 din Tratatul CE) și se aplică pe întreg teritoriul european. Există anumite dispoziții legislative comunitare pentru deșeurile. Conform Directivei 2006/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind deșeurile, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, costurile eliminării deșeurilor trebuie să fie suportate de către deținătorul de deșeurile manipulate de un colector de deșeurile sau de către o întreprindere și/sau de către posesorul anterior sau producătorul de la care provine deșeurile (articolul 15).

În conformitate cu Directiva cadru privind apa (2000/60/CE) a Parlamentului European și a Consiliului, „statele membre vor lua în considerare principiul recuperării costurilor pentru serviciile de apă, inclusiv costurile de mediu și ale resurselor, în conformitate în special cu principiul „poluatorul plătește”” (articolul 9).

Comisia are ca obiectiv încurajarea sistemelor de taxare acolo unde costurile de mediu pentru poluare și măsuri preventive sunt suportate de cei care cauzează poluarea. Aceste sisteme de taxare trebuie să fie proporționale cu costurile de producție marginale sociale, inclusiv costurile pentru mediu și cele legate de lipsa resurselor în cazul apei, sau trebuie să fie calculate într-o asemenea manieră încât să influențeze alegerea diferitelor modalități de operare. Deci, spre exemplu, în cazul transporturilor, taxa ar trebui să acopere nu numai costurile de infrastructură, dar și costurile externe, adică costurile legate de accidente, poluarea aerului, zgomot și aglomerație.

Trebuie menționat că metoda diferențelor de finanțare are efecte de constrângere pentru punerea în aplicare a principiului „poluatorul plătește”, deoarece taxele mai ridicate au drept rezultat o contribuție mai scăzută din Fonduri, toate celelalte fiind egale. Cu toate acestea, autoritățile de gestiune ar trebui să rețină că un sistem de taxare corespunzător nu este valoros doar din punct de vedere economic, dar este și oportun pentru viabilitatea financiară a operațiunilor pe termen lung (a se vedea, de asemenea, și alineatul 4.3 privind aspectele legate de disponibilitate).

4.3 Capital propriu (disponibilitate)

În contextul articolului 55, „considerentele de capital propriu legate de prosperitatea relativă a statului membru” trebuie considerate ca făcând trimitere la disponibilitatea tarifelor. Articolul 55 se referă implicit la posibile variații ale asistenței Comunității (prin determinarea cheltuielilor eligibile), în conformitate cu averea relativă a țării sau a regiunii în cauză, altfel spus capacitatea utilizatorilor de a plăti. Pentru un anumit proiect, cu cât tarifele sunt mai reduse cu atât subvenția UE este mai mare, *ceteris paribus*. Astfel, dacă presupunem că tarifele se stabilesc pentru a lua în considerare nivelurile de venit la nivel regional (național), cu cât venitul regional (național) este mai mic cu atât contribuția fondurilor va fi mai mare.

Pentru a spori eficiența de alocare, Comisia dorește să încurajeze dezvoltarea sistemelor de taxare care reflectă costul de producție marginal social. Cu toate acestea, dacă se ia în considerare disponibilitatea tarifelor, statele membre vor dori să acopere artificial nivelul taxelor în scopul evitării unei sarcini de finanțare disproporționate pentru utilizatori, asigurând astfel că serviciul sau produsul este disponibil chiar și pentru cele mai dezavantajate grupuri.

În mod ideal, sistemul de taxare ar trebui să fie bazat pe consumul real de resurse și tarifele ar trebui să acopere cel puțin costurile de exploatare și de întreținere, precum și o parte semnificativă din amortizarea activelor. O structură adecvată a tarifelor trebuie prevăzută în încercarea de a maximiza veniturile proiectului înaintea subvențiilor de stat, luând, totodată, în considerare disponibilitatea. De exemplu, o rată de disponibilitate comun acceptată pentru apă și canalizare este de 4%.

Comisia încurajează statele membre să furnizeze informații în documentele lor orientative privind ratele de disponibilitate (pentru grupuri cu venituri medii și/sau reduse) care pot fi luate drept referință pentru proiectele ce vor fi prezentate în vederea finanțării.

Autoritățile de gestiune trebuie să fie conștiente de posibilul compromis între viabilitatea financiară pe termen lung a operațiunilor și nivelul tarifar la care utilizatorii vor fi taxați pentru un produs sau serviciu având în vedere criteriile de disponibilitate.

Anexa II prezintă câteva standarde de evaluare sectoriale (de utilități) a disponibilității actuale pentru statele membre de coeziune din Europa Centrală și de Est.

4.4 Parteneriatul Public Privat (PPP)

Parteneriate public private (PPP) se prezintă sub multe forme și reprezintă un concept în dezvoltare care trebuie adaptat la necesitățile și caracteristicile individuale ale fiecărui proiect și la partenerii proiectului. PPP poate constitui o metodă corespunzătoare de investiții de finanțare în situația în care există un domeniu de aplicare semnificativ pentru implicarea sectorului privat, în vederea asigurării de capital suplimentar și a unui serviciu mult mai eficient. O atenție deosebită trebuie acordată structurii juridice a PPP, deoarece aceasta poate afecta într-o anumită măsură eligibilitatea cheltuielilor ce pot fi cofinanțate.

Înțelegerile de tip PPP sunt atractive mai ales pentru noile state membre pe fondul cererilor enorme de finanțare, al deficitului de finanțare semnificativ, al nevoii de servicii publice eficiente, al creșterii stabilității pieței și al tendințelor ce creează un mediu favorabil pentru investițiile private.

În contextul ACB, trebuie avute în vedere următoarele aspecte când se realizează analiza financiară:

- **Rata financiară de actualizare poate crește** pentru a reflecta un cost de oportunitate al capitalului mai ridicat pentru investitorul privat. Acest aspect trebuie justificat de către inițiatorul proiectului de la caz la caz, prezentând dovezi, acolo unde există, privind veniturile anterioare ale investitorului privat din proiecte similare.
- Conform mai multor sisteme de PPP (de ex., BOT, DBFO) posesorul infrastructurii (de obicei partenerul public) este diferit de operator (partenerul privat). Analiza financiară se realizează de obicei din punctul de vedere al posesorului infrastructurii. Cu toate acestea, în asemenea situații, **ar trebui folosită o analiză consolidată (posesor și operator) pentru a determina diferențele de finanțare.**

Conform articolului 55 alineatul (1), venitul ce trebuie luat în considerare în calculul cheltuielilor eligibile și, ulterior, a diferențelor de finanțare ale proiectului este cel plătit în mod direct de către utilizatori prin intermediul taxelor.

De exemplu, în cazul modelului „taxe fictive”, utilizatorii nu plătesc nici o taxă. În schimb, organismul public (utilizatorul) plătește „taxe” către partenerul privat (operator) pentru o anumită perioadă de concesiune. Folosind o analiză financiară consolidată pentru determinarea diferențelor de finanțare se va asigura faptul că „taxele” nu se consideră, în acest caz, conforme cu dispozițiile articolului 55 alineatul (1). Într-adevăr, venitul operatorului corespunde costului suportat de posesor, astfel încât în cadrul analizei consolidate acestea se anulează reciproc și nu afectează fluxurile de lichidități nete ale proiectului.

5. OBSERVAȚII FINALE

Statele membre sunt responsabile de punerea în aplicare a dispozițiilor prevăzute în regulamente cu privire la analiza costuri-beneficii și proiectele generatoare de venituri. Pentru proiectele majore ale FEDR și ale Fondului de coeziune, Comisia decide și stabilește contribuția din fonduri prin prisma informațiilor conținute în cerere și evaluări viitoare dacă este nevoie.

Pentru a asigura consecvența în cadrul unui stat membru, se propune ca statele membre să-și dezvolte propriul cadru de orientare luând în considerare aspecte instituționale specifice, în special pentru sectoarele de transport și de mediu. Comisia va continua să asiste statele membre în sarcinile lor, cu ajutorul JASPERS, pentru a asigura punerea în aplicare corectă a orientărilor UE în contextele naționale.

Această abordare va aduce beneficii substanțiale în ceea ce privește simplificarea atât pentru Comisie cât și pentru statele membre, și astfel va contribui la accelerarea procedurilor de decizie pentru proiectele complexe. De asemenea, aceasta va avea drept rezultat consolidarea capacităților în ceea ce privește perioada de programare 2007-2013.

6. GLOSAR

Actualizare:	procesul de ajustare a valorii viitoare a costului și beneficiului la situația actuală printr-o rată de actualizare.
Rată de actualizare:	rata prin care valorile viitoare sunt actualizate la cele curente.
Rata internă de rentabilitate:	rata de actualizare la care un flux de costuri și beneficii are o valoare actuală netă egală cu zero. Rata internă de rentabilitate se poate compara cu o valoare de referință pentru a evalua performanța proiectului propus.
Costul de investiții:	costul de capital intervenit în realizarea unui proiect.
Costuri de exploatare:	costuri intervenite în derularea unei investiții, inclusiv costuri de pentru operațiuni de întreținere de rutină și extraordinare, dar excluzând deprecierea sau costurile de capital.
Valoarea netă actuală (VNA):	suma care rezultă după ce costurile de investiții preconizate se deduc din valoarea actualizată a beneficiilor preconizate.
Proiect:	o operațiune ce cuprinde o serie de lucrări, activități sau servicii destinate îndeplinirii unei sarcini indivizibile de natură economică și tehnică precisă, ale căror obiective sunt bine definite.
Perioada de referință:	numărul de ani pentru care se oferă previziuni în analiza costuri-beneficii.
Valoarea reziduală:	valoarea netă actuală a activelor în ultimul an al perioadei de referință selectate pentru analiza de evaluare.
Proiect generator de venituri:	orice operațiune ce implică investiții în infrastructură, a cărei utilizare este supusă unor taxe care sunt suportate în mod direct de utilizatori, și orice operațiune ce implică vânzarea sau închirierea de terenuri sau clădiri sau prestarea de servicii contra cost.
Venituri:	câștigurile preconizate ale unei investiții prin stabilirea de prețuri și taxe.

7. REFERINȚE:

Commissariat Général du Plan, *Révision du taux d'actualisation des investissements publics*, 2005.

<http://www.plan.gouv.fr/intranet/upload/actualite/Rapport%20Lebegue%20Taux%20actualisation%2024-01-05.pdf>

Comisia Europeană, DG Politică Regională, *Ghid pentru analiza costuri-beneficii a proiectelor de investiții*, 2002.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_en.pdf

Comisia Europeană, DG Politică Regională, *Orientări pentru parteneriate public-private de succes*, 2003.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf

Comisia Europeană, *HEATCO – Dezvoltarea unor abordări europene armonizate pentru calculul prețurilor și evaluarea proiectelor în domeniul transporturilor*, proiect finanțat prin cel de-al șaselea program cadru, coordonat de Universitatea din Stuttgart, 2006.

<http://heatco.ier.uni-stuttgart.de/>

Banca Europeană de Investiții și Comisia Europeană, *RAILPAG, Orientări pentru evaluarea proiectului de căi ferate*, 2005.

<http://www.railpag.com>

Fankhauser S. și Tepic S., *Își pot permite consumatorii săraci să plătească energia și apa? O analiză a disponibilității pentru țările în tranziție*, Document de lucru nr. 92 al BERD, 2005.

<http://www.ebrd.com/pubs/econo/wp0092.pdf>

HM Treasury, *Estimarea și evaluarea în Guvernul Central. Carte verde*, HMSO, Londra, 2003.

http://www.hm-treasury.gov.uk/economic_data_and_tools/greenbook/data_greenbook_index.cfm

Pearce D., Atkinson G. și Mourato S., *Analiza costuri-beneficii și mediu înconjurător: descoperiri recente*. OCDE / Edward Elgar, Cheltenham, 2005.

ANEXA I:

PARTENERIATUL PUBLIC PRIVAT (PPP)

Parteneriatele public private pot prezenta o serie de avantaje dacă vor reuși să demonstreze o valoare suplimentară justificabilă în comparație cu alte abordări, dacă există o structură eficientă de punere în aplicare și dacă obiectivele tuturor părților sunt satisfăcute în cadrul parteneriatului.

Comisia a identificat patru roluri principale pentru sectorul privat în programele PPP:

- să asigure capital suplimentar;
- să asigure capacități de gestiune și de punere în aplicare alternative;
- să ofere valoare adăugată consumatorului și publicului larg;
- să asigure o mai bună identificare a nevoilor și o utilizare optimă a resurselor.

Cu toate acestea, trebuie amintit faptul că programele PPP sunt complexe din punctul de vedere al proiectării, al punerii în aplicare și al gestiunii. Acestea nu reprezintă în nici un caz singura opțiune sau opțiunea preferată.

Orientările pentru parteneriate public-private de succes

(http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf)

au fost proiectate ca un instrument practic pentru practicanții PPP din sectorul public puși față în față cu oportunitatea de a structura sistemul PPP și de a integra finanțarea prin subvenții. Se concentrează pe patru puncte cheie:

- asigurarea accesului la piața deschisă și concurența loială;
- protejarea interesului public și maximizarea valorii adăugate;
- definirea nivelului optim de finanțare prin subvenții atât pentru a realiza un proiect viabil și durabil, dar și pentru a evita orice oportunitate de beneficii neașteptate din subvenții;
- stabilirea celui mai eficient tip de PPP pentru un anumit proiect.

Tipuri de PPP:

- **Achiziționarea de servicii publice tradiționale** – implică contractarea de servicii pentru obiective bine definite, proprietatea activelor și gestiunea finanțărilor rămânând în sarcina organismelor publice.
- **Proiecte BOT** – caracteristica acestui tip de PPP este aceea că, în timp ce proprietatea asupra activelor și responsabilitatea pentru gestiunea finanțării rămân în sarcina unui organism public, un agent privat se ocupă de operarea activelor, obținând câștiguri financiare și percepe astfel taxe utilizatorilor (în mod direct sau indirect).
- **Contract de concesiune** – sectorul public încredințează operațiunile unei părți private, dar responsabilitatea de finanțare se împarte și concesionarul privat participă cu capitalul propriu. Activele rămân (în cele din urmă) în proprietatea sectorului public.

ANEXA II:

CAPITAL PROPRIU (DISPONIBILITATE)

Tabelele de mai jos prezintă ratele de disponibilitate actuale pentru statele membre de coeziune din Europa Centrală de Est. Ratele de disponibilitate sunt oferite pentru familii cu venituri decile medii și mici. Trebuie menționat că acești indicatori se referă la cheltuielile curente *reale* pentru serviciile de utilități, ceea ce nu reflectă neapărat nivelul tarifar disponibil maxim *probabil*. Aceste tabele sunt puse la dispoziție doar în scopuri ilustrative.

Tabelul 1 – Disponibilitatea curentă a serviciilor de utilități, gospodării medii (% din totalul cheltuielilor gospodărești)

	Electricitate	Încălzire	Apă
Republica Cehă	4,2	3,4	1,2
Estonia	3,2	5,4	1,0
Ungaria	5,3	1,9	4,1
Letonia	2,2	3,2	0,8
Lituania	2,8	3,7	1,1
Polonia	4,5	2,7	2,0
Republica Slovacă	3,5	7,9	1,3
Slovenia	4,5	1,2	1,3
<i>Media disponibilității</i>	<i>3,8</i>	<i>3,7</i>	<i>1,6</i>

Sursă: BERD

Tabelul 2 – Disponibilitatea curentă a serviciilor de utilități, decila inferioară (% din totalul cheltuielilor gospodărești)

	Electricitate	Încălzire	Apă
Republica Cehă	5,5	3,3	1,5
Estonia	8,2	15,4	2,4
Ungaria	6,3	1,3	4,0
Letonia	2,2	2,8	0,9
Lituania	3,1	0,7	0,7
Polonia	5,7	1,2	1,8
Republica Slovacă	11,4	18,6	4,3
Slovenia	9,4	1,9	2,6
<i>Media disponibilității</i>	<i>6,5</i>	<i>5,7</i>	<i>2,3</i>

Sursă: BERD

ANEXA III:

DETERMINAREA SUBVENȚIEI UE: EXEMPLU NUMERIC

Să presupunem că asistența din Fonduri se solicită pentru un proiect major pe o axă prioritară pentru care rata de cofinanțare (CRpa) este de 75%. Pentru analiza financiară se folosește o rată de actualizare de 5% în termeni reali. Proiectul are următorul profil al fluxului de numerar:

*Mil EUR - prețuri constante
din 2007*

An	Costuri de investiții	Costuri de exploatare	Venituri	Valoarea reziduală	Fluxul de numerar net
2007	25	-	-	-	- 25
2008	25	-	-	-	- 25
2009	25	-	-	-	- 25
2010	25	-	-	-	- 25
2011	-	2	4	-	2
2012	-	2	4	-	2
2013	-	2	4	-	2
2014	-	2	4	-	2
2015	-	2	4	-	2
2016	-	2	4	-	2
2017	-	2	4	-	2
2018	-	2	4	-	2
2019	-	2	4	-	2
2020	-	2	4	-	2
2021	-	2	4	-	2
2022	-	2	4	-	2
2023	-	2	4	-	2
2024	-	2	4	-	2
2025	-	2	4	-	2
2026	-	2	4	5	7
Total	100	32	64	5	
Total (actualizat)	89	18	36	2	-68,93

	Valori actualizate	Valori neactualizate
Costuri de investiții totale		100
din care cost eligibil (CE), de exemplu,		80
Costul de investiții actualizat (CIA).	89	
Venit net actualizat (VNA)=36+2-18	20	

Pasul 1) Găsirea ratei diferențelor de finanțare (R):

Mai întâi trebuie să determinăm „cheltuiala eligibilă” (EE) în conformitate cu articolul 55 alineatul (2):

$$EE = CIA - VNA$$

$$EE = 89 - 20 = 69$$

Apoi, rata diferențelor de finanțare (R) se calculează astfel:

$$R = EE / CIA$$

$$R = 69 / 89 = 78\%$$

Pasul 2) Găsirea „valorii de decizie” (VD), respectiv „valoarea la care se aplică rata de cofinanțare pentru axa prioritară” (articolul 41 alineatul 2):

$$VD = EC * R$$

unde:

CE reprezintă cheltuielile eligibile.

$$VD = 80 * 78\% = 62$$

Pasul 3) Găsirea subvenției UE (maxime):

$$\text{subvenția UE} = VD * CR_{pa}$$

unde:

CR_{pa} reprezintă rata maximă de cofinanțare stabilită pentru axa prioritară în Decizia Comisiei de adoptare a programului operațional (articolul 53 alineatul (6)).

$$\text{Subvenția UE} = 62 * 75\% = 47$$